

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-17

Diarienummer N161-1954/25

Handläggare

Emma Etteklint

Telefon: 031-365 63 14

E-post: emma.etteklint@funktionsstod.goteborg.se

Samråd om planprogram för Gårda

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker planprogram för Gårda med de synpunkter som framgår i detta tjänsteutlåtande.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsbyggnadsnämnden.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nämnden har fått en inbjudan från stadsbyggnadsnämnden om samråd av planprogram för Gårda (SBF-2023-01332). Planprogrammet omfattar stadsdelen Gårda och innebär att Gårda ska bli en del av den utvidgade innerstaden. Gårda ska utvecklas till en tätare och mer levande stadsdel över dygnet med fler bostäder, god kollektivtrafik och bättre koppling mot omgivande stadsdelar.

Inom planområdet kommer nya bostäder att tillkomma. Förvaltningen understryker att behovet av BmSS är fortsatt stort. För att möta detta behov måste produktionstakten öka, och varje möjlighet att bygga fler BmSS-lägenheter bör noggrant ses över. Förvaltningen betonar vikten av att alla stadens förvaltningar ska tillämpa och ställa krav på universell utformning vid stadsplanering samt ny- och ombyggnationer av stadens inne- och utemiljöer.

Förvaltningen föreslår att nämnden för funktionsstöd tillstyrker planprogram för Gårda med de synpunkter som framkommer i detta tjänsteutlåtande.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekonomiska dimensionen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Programområdet har redan idag ett antal befintliga brister kopplat till grönstrukturen. De största bristerna är avsaknad på bostadsnära park och lekplatser. För att programmets målsättning att möjliggöra fler bostäder i stadsdelen ska vara möjlig behöver det finnas en plan för hur park och lekplatser ska tillgodoses inom programområdet. Mölndalsåns och Gullbergsåns blågröna stråk ska enligt planprogrammet tas till vara och utvecklas. I anslutning till åarna ska ny park, nya lekplatser, torg och gröna stråk skapas.

Programmets förslag för utveckling av gång- och cykelstråk förbättrar även Gårdas tillgänglighet till befintlig grönstruktur i omgivande områden.

Utöver fysisk närhet påverkas människors tillgång till park och natur av hur tillgängliga områdena är. Olika grupper av människor har olika behov och det är därför viktigt att planera för alla människors olika förutsättningar. Enligt Göteborgs grönplan bör Stadens parker och naturområden i möjligaste mån vara tillgänglighetsanpassade och användbara för alla, detta är extra viktigt för förvaltningen för funktionsstöds målgrupper.

Vid ny bebyggelse och infrastruktur ska hänsyn tas till värdefulla natur, kulturmiljö och landskapsbildsvärden. Detta innebär att speciell hänsyn ska tas till södra Gårdas unika kulturmiljöer och identitet, som har bäring på bebyggelsemiljöns skala och proportioner. Särskild hänsyn ska även tas till den industrihistoriska relationen till och upplevelsen av närheten till ån som rinner genom Gårda. Även i de delar som saknar utpekade kulturhistoriska värden ska renovering och ombyggnation prövas före rivning för att hushålla med resurser och bidra till att nå målen i stadens miljö- och klimatprogram.

Bedömning ur social dimension

Gårda är centralt beläget men omges av och innehåller flera barriärer, E6, Ullevigatan, evenemangsområdet och Mölndalsån. Det finns en stor dagbefolkning i Gårda, vilket genererar liv och rörelse i gatumiljön, framför allt vid lunchtid. Stråket utmed Mölndalsån är en uppskattad plats för lunchpromenader och motion. Folklivet minskar drastiskt kvällstid, eftersom bostäder och föreningsliv utgör en förhållandevis låg andel av området jämfört med kontor och arbetsplatser. Under de senaste par åren har kvälls- och nattlivet dock ökat en aning sedan en hotell- och konferensanläggning etablerats i stadsdelen.

En social konsekvensbeskrivning och barnkonsekvensanalys har genomförts i arbetet med planprogrammet. Där framkom bland annat avsaknaden av folkliv utanför arbetstid vilket gör att området kan upplevas mer öde och otryggt. Det är ont om offentliga platser och framför allt ont om lek- och vistelsezoner för barn. Evenemangsområdet är både en kvalitet sett till närheten, men det kan också innebära störningar för boende i Gårda. Företagarna i Gårda anger att närheten till centrum, motorvägen samt tillgången till parkeringsplatser gör att de valt att etablera sig i Gårda.

Programförslagets positiva konsekvenser kan framför allt sammanfattas som att stadsdelen blir mer attraktiv i och med minskade barriärer, förbättrade vistelsezoner samt ett större bostadsutbud vilket leder till mer folkliv under fler av dygnets timmar. Detta ger en större trygghetskänsla för alla som vistas i området.

Samverkan

Information lämnas i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 15 oktober 2025.

Bilaga

1. Samrådshandling, program för Gårda. Diarienummer SBF-2023-01332.

Ärendet

Nämnden för funktionsstöd har fått en inbjudan från stadsbyggnadsnämnden om samråd av planprogram för Gårda.

Tiden för samrådet pågår mellan den 27 augusti 2025 och den 7 oktober 2025, men nämnden har beviljats anstånd att inkomma med svar senast den 24 oktober 2025.

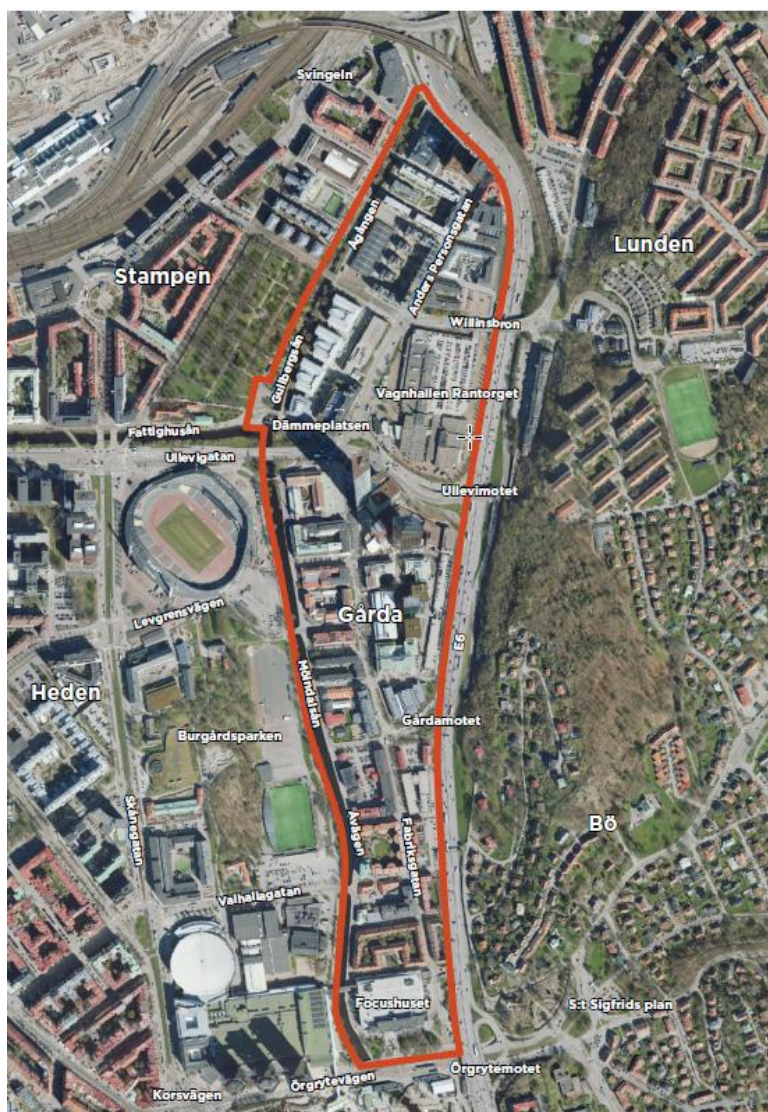
Beskrivning av ärendet

Förvaltningen yttrar sig i samrådet utifrån nämndens verksamhetsområden och perspektiv.

Kommunen har tagit fram ett förslag till planprogram för Gårda, programmet upprättas enligt plan- och bygglagen (PBL) 2010:900. Gårda är i stadens översiktsplan utpekad som en del av den framtida utvidgade stadskärnan. Syftet är att skapa stadskvaliteter i ett större område. Planprogrammets planerings- och utbyggnadsperiod sträcker sig 20 år framåt och är uppdelat i tre utbyggnadsetapper (se bilaga). I nära angränsning till programområdet pågår flera projekt som kommer få direkt påverkan på Gårda, och som innebär en betydande förändring avseende landskapsbild, stadsbild, kulturmiljövärden och identitet. Marken inom planprogramområdet ägs huvudsakligen av privata aktörer, staden äger all gatumark samt ett fåtal fastigheter inom kvartersmark.

Programområdet innefattar både norra och södra Gårda, belägna på vardera sidan av Ullevigatan. Här ryms värdefulla kulturmiljöer från tiden som arbetarstadsdel när ån var traktens livsnerv, men också nybyggda kontorsskrapor med närheten till E6/E20 som viktig konkurrensfördel. Det finns bostadskvarter i landshövdingehus från 1920-talet, välbevarade industribyggnader i tegel från 1890-talet. Gårda innehåller också en stor parkeringsanläggning med direkt infart från motorleden. Med närheten till leden har Gårda också blivit något av ett genomfartsområde för bilister som antingen ska parkera i någon av parkeringsanläggningarna i området, eller som tar en genväg genom stadsdelen för att ta sig vidare in eller ut från den centrala staden utan att passera de större infarterna.

Programmet för Gårda ska skapa förutsättningar för att utveckla stadsdelen från ett stort kontorsinnehåll till blandstad, med fler bostäder och service. Med detta kommer också behov av att ordna trygga gång- och cykelvägar genom området, skapa bättre kollektivtrafikförsörjning och tillgodose behovet av parker och lekplatser för både befintliga och tillkommande bostäder och arbetsplatser. Eftersom det mesta av marken i stadsdelen är bebyggd krävs en omdisponering och utveckling av befintliga ytor för att uppnå detta. Utvecklingen av bebyggelse ska utgå från Gårdas historiska karaktär av en sammanhängande kvartersstad. Det innebär bland annat slutna kvarter med tydliga gränser mellan privata och offentliga rum. Ändringar och tillägg ska göras med ett respektfullt förhållningssätt till befintlig gestaltad livsmiljö, stadslandskapet, dess kulturvärden och den arkitektoniska helheten.

Figur 1. Programområdets läge och avgränsning. Illustration: Göteborgs Stad.

En nyckel till Gårdas utveckling är att ta vara på den stora potentialen i stadsutvecklingsnoderna. För att nå full potential ska noderna knytas ihop med omgivande stad genom attraktiva stråk. Kring noderna är det också viktigt att skapa en attraktiv innerstadsmiljö med väl gestaltade offentliga rum och parker. Störst potential finns vid Lisebergs station som programmet föreslår ska utvecklas till entrépunkt till den utvidgade stadskärnan. Stationen kommer få en stor betydelse som systemviktig bytespunkt och målpunkt i samband med utveckling av expressbuss- och metrobuss hållplats på leden. Vikten av denna nod kommer få än större betydelse i samband med utvecklingen av evenemangsområdet med ny arena och centralbad, vilket kommer innebära större flöden av människor. Stadsutvecklingsnoden Rantorget/Ullevimotet kännetecknas av en hög andel kontorsbebyggelse, är dåligt integrerad med övriga staden och saknar tillgång till god kollektivtrafik. Noden har stor potential och en utveckling av området med en framtida hållplats för metrobuss vid

Ullevimotet, i kombination med en utveckling av sammanhängande gång- och cykelstråk skulle skapa en mer attraktiv stadsmiljö. Ny bebyggelse, offentliga platser och omvandlade gator innebär mer innerstadslika kvalitéer med goda förutsättningar för en levande blandstad mer integrerad med övriga staden.

För att nå målsättningar om resandeutveckling i enlighet med Göteborg stads miljö- och klimatprogram behöver andelen resor med bil minska. En del av de åtgärder som behövs för att uppnå målsättningen är en aktiv parkeringsplanering. Planprogrammets förslag till förändrad markanvändning innebär att många markparkeringar ersätts av andra funktioner såsom bebyggelse, parker och vistelseytor. Programmet vill utveckla de befintliga gång- och cykelstråk som idag har störst potential att koppla samman Gårda med övriga staden samt koppla samman de stråk som hör till stadsutvecklingsnoderna och övriga viktiga hållplatser.

I arbetet med planprogrammet har ett antal prioriteringar och avväganden gjorts för att uppnå mål och lämplig markanvändning. De huvudsakliga ställningstaganden som görs i programförslaget handlar om att öka tillgängligheten för gång- cykel- och kollektivtrafik samt att prioritera bostäder och kommunal service i de lägen som ger förutsättningar för detta. Avvägningar har gjorts mot intressen av bibehållen framkomlighet med bil, samt markanspråk från både befintliga och tillkommande kontorsetableringar i området.

Bedömningen är att programförslaget både omhändertar och stärker förutsättningarna för befintliga bostäder, verksamheter samt kulturella och rekreativa resurser, och samtidigt möjliggör för nya etableringar

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på att utveckla Gårda. Staden växer och det är bra att centrala områden i staden med möjlighet till fler bostäder med tillgång till god boendemiljö, service, handel och kollektivtrafik skapas. Att tillskapa fler bostäder och mötesplatser i Gårda bidrar till en ökad variationen av människor under hela dygnet vilket skapar trygghet för de som rör sig i området. Det är bra att programmet föreslår förbättring av gång- och cykelstråk som kopplar samman Gårda med övriga staden, detta leder till att fler personer kan nyttja omgivningarna som i sin tur leder till lättare tillgång till befintlig grönstruktur i omgivande områden.

Att bostadsnära park och ytor för olika slags lek och rekreation tillkommer är bra, det medför positiva sociala konsekvenser och ökar kvaliteten i livsmiljö för människor i alla målgrupper. Det är bra att programmet belyser olika gruppers behov och vikten av att planera för alla människors olika förutsättningar. För förvaltningen för funktionsstöds målgrupper innebär det tillgänglighetsanpassade och användbara ytor för alla. Förvaltningen betonar vikten av att stadens verksamheter tillämpar och ställer krav på universell utformning vid stadsplanering, samt vid ny- och ombyggnation av stadens inne- och utemiljöer, inklusive bostäder. "Göteborgs Stads Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021–2026", som gäller för samtliga nämnder och styrelser, ska ligga till grund för arbetet och säkerställa att relevanta rättighetsområden

uppfylls. Tillgängliga, lättorienterade, trygga och inkluderande offentliga platser samt närhet till grönområden är viktiga aspekter av en god livsmiljö för alla människor, inklusive de målgrupper som förvaltningen för funktionsstöd riktar sig till.

Inom planområdet kommer nya bostäder att tillkomma. Förvaltningen understryker att behovet av BmSS är fortsatt stort och stadens lokalförsörjningsplan konstaterar ett omfattande behov av BmSS inom nämnden för funktionsstöd, både ur ett nutidsperspektiv och med fokus på geografisk närhet. Enligt *Nämnden för funktionsstöds lokalbehovsplan 2026*, som antogs i augusti, visar behovsanalysen att cirka 440 BmSS-lägenheter behöver tillkomma under de närmsta tio åren. Behovet är störst av BmSS i egen byggnad. För att möta detta behov måste produktionstakten öka, och varje möjlighet att bygga fler BmSS-lägenheter bör noggrant ses över. Stor del av marken i planområdet ägs av privata aktörer. Förvaltningen vet att staden inte kan ställa krav på att dessa fastighetsägare ska bygga BmSS i kommande detaljplaner men önskar att staden uppmuntrar exploatörerna att bygga BmSS då behovet är stort.

Förvaltningen föreslår att nämnden för funktionsstöd tillstyrker planprogram för Gårda, med de synpunkter som framkommer i detta tjänsteutlåtande.

Michael Ivarsson

Kamila Norlander

Tillförordnad förvaltningsdirektör

Avdelningschef Ekonomi